

Mehmet SAYDAM
Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Araştırma Görevlisi

Ceza Muhakemesi Kanununa Göre
Telekomünikasyon
Yoluyla Yapılan İletişimin
Denetlenmesi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ.....	1
1. TELEKOMÜNİKASYON YOLUYLA YAPILAN İLETİŞİMİN DENETLENMESİNE İLİŞKİN TEMEL BİLGİLER	5
1.1. Koruma Tedbiri Kavramı	5
1.1.1. Genel Olarak.....	5
1.1.2. Koruma Tedbirlerinin Özellikleri.....	6
1.1.2.1. Araç Olma	6
1.1.2.2. Geçici Olma	7
1.1.2.3. Temel Bir Hakkı Sınırlama.....	7
1.1.3. Koruma Tedbirlerinin Ön Şartları.....	7
1.1.3.1. Kanuni Düzenleme Bulunması.....	7
1.1.3.2. Gecikemezlik.....	8
1.1.3.3. Haklı Görünüş.....	8
1.1.3.4. Orantılılık	8
1.2. İletişimin Denetlenmesiyle İlgili Kavramlar	9
1.2.1. İletişim Kavramı.....	9
1.2.2. Telekomünikasyon Kavramı.....	11
1.2.3. İletişimin Dinlenmesi ve Kayda Alınması Kavramı.....	12
1.2.4. İletişimin Tespiti.....	13

1.2.5. Sinyal Bilgisi.....	13
1.2.6. Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi	13
1.2.7. Veri Taşıyıcı	14
1.3. Türk Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Bağlamında İletişimin Denetlenmesinin Temel Hak ve Hürriyetlerle İlişkisi.....	14
1.3.1. Türk Anayasasında Durum.....	14
1.3.1.1. Haberleşme Hürriyeti	14
1.3.1.1.1. 1961 Anayasasında Haberleşme Hürriyeti ..	16
1.3.1.1.2. 1982 Anayasasında Haberleşme Hürriyeti ..	17
1.3.1.2. Özel Hayatın Gizliliği.....	18
1.3.1.2.1. 1961 Anayasasında Özel Hayatın Gizliliği..	20
1.3.1.2.2. 1982 Anayasasında Özel Hayatın Gizliliği..	21
1.3.2. İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde Haberleşme Hürriyeti	23
1.3.2.1. Genel Olarak.....	23
1.3.2.2. AİHM İçtihatlarında İletişimin Denetlenmesinin Sınırları.....	26
1.3.2.2.1. Müdahalenin Varlığı	26
1.3.2.2.2. Müdahalenin Hukuka Uygun Olması.....	27
1.3.2.2.3. Müdahalenin Amacı	28
1.3.2.2.4. Müdahalenin Demokratik Toplumda Gerekliliği.....	29
2. MUKAYESELİ HUKUKTA TELEKOMÜNİKASYON YOLUYLA YAPILAN İLETİŞİMİN DENETLENMESİ	31
2.1. Genel Olarak.....	31
2.2. Avrupa Birliği Konseyinin İletişimin Yasal Denetlenmesine İlişkin İlke Kararı.....	33
2.3. Alman Hukuku	34
2.3.1. Genel Olarak	34
2.3.2. Tedbirin Şartları	34
2.3.2.1. Maddi Şartlar.....	34
2.3.2.1.1. Tedbirin Uygulandığı Suçlar.....	34

2.3.2.1.2. Tedbirin Uygulanacağı Şahıslar.....	39
2.3.2.1.2.1 Kapsamı	39
2.3.2.1.2.2 Suç Şüphesinin Yoğunluğu	40
2.3.2.1.2.3 Tedbirin Tali Niteliği	41
2.3.2.2. Şekli Şartlar	42
2.3.2.2.1. Yetki.....	42
2.3.2.2.2. Tedbirin Uygulanması.....	42
2.3.3. Tedbirin Hukuki Sonuçları	43
2.3.3.1. Genel Olarak.....	43
2.3.3.2. Tesadüfen Elde Edilen Deliller	45
2.3.4. Tedbirin Sona Ermesi	46
2.4. Fransız Hukuku	47
2.4.1. Genel Olarak.....	47
2.4.2. Tedbirin Şartları.....	48
2.4.2.1. Maddi Şartlar.....	48
2.4.2.1.1. Tedbirin Uygulanacağı Suçlar	48
2.4.2.1.2. Tedbirin Uygulanacağı Kişiler	49
2.4.2.1.2.1 Kapsam.....	49
2.4.2.1.2.2 Suç Şüphesinin Yoğunluğu	50
2.4.2.1.2.3 Tedbirin Tali Niteliği	50
2.4.2.2. Tedbirin Şekli Şartları.....	50
2.4.2.2.1. Yetki	50
2.4.2.2.2. Tedbirin Uygulanması.....	51
2.4.3. Hukuki Sonuçları.....	52
2.4.4. Tedbirin Sona Ermesi.....	52
2.5. Amerikan Hukuku	54
2.5.1. Genel Olarak	54
2.5.2. Tedbirin Şartları	56
2.5.2.1. Maddi Şartlar.....	56
2.5.2.1.1. Tedbirin Uygulandığı Suçlar.....	56
2.5.2.1.2. Tedbirin Uygulanacağı Kişiler	56
2.5.2.1.2.1 Kapsamı	56
2.5.2.1.2.2 Suç Şüphesi	57

2.5.2.1.2.3 Tedbirin Tali Niteliği	57
2.5.2.2. Şekli Şartlar	57
2.5.2.2.1. Yetki	57
2.5.2.2.2. Tedbirin Uygulanması	59
2.5.3. Tedbirin Hukuki Sonuçları	59
2.5.4. Tedbirin Sona Ermesi	60
2.6. İngiliz Hukuku	60
2.6.1. Genel Olarak	60
2.6.2. Tedbirin Şartları	61
2.6.2.1. Maddi Şartlar	61
2.6.2.1.1. Tedbirin Uygulanacağı Suçlar	61
2.6.2.1.2. Tedbirin Uygulanacağı Kişiler	61
2.6.2.1.2.1 Kapsamı	61
2.6.2.1.2.2 Şüphenin Yoğunluğu	62
2.6.2.1.2.3 Tedbirin Tali Niteliği	62
2.6.2.2. Şekli Şartlar	63
2.6.2.2.1. Yetki	63
2.6.2.2.2. Tedbirin Uygulanması	63
2.6.3. Tedbirin Hukuki Sonuçları	64
2.6.4. Tedbirin Sona Ermesi	64
2.7. Avusturya Hukuku	65
2.7.1. Genel Olarak	65
2.7.2. Tedbirin Şartları	66
2.7.2.1. Maddi Şartlar	66
2.7.2.1.1. Tedbirin Uygulanacağı Suçlar	66
2.7.2.1.2. Tedbirin Uygulanacağı Kişiler	67
2.7.2.1.2.1 Kapsamı	67
2.7.2.1.2.2 Şüphenin Yoğunluğu	68
2.7.2.1.2.3 Tedbirin Tali Niteliği	68
2.7.2.2. Şekli Şartlar	68
2.7.2.2.1. Yetki	68
2.7.2.2.2. Tedbirin Uygulanması	69
2.7.3. Tedbirin Hukuki Sonuçları	69

2.7.4. Tedbirin Sona Ermesi	70
2.8. İsviçre Hukuku	70
2.8.1. Genel Olarak	70
2.8.2. Tedbirin Şartları	72
2.8.2.1. Maddi Şartlar.....	72
2.8.2.1.1. Tedbirin Uygulanacağı Suçlar	72
2.8.2.1.2. Tedbirin Uygulanacağı Kişiler	72
2.8.2.1.2.1 Kapsamı	72
2.8.2.1.2.2 Şüphenin Yoğunluğu	73
2.8.2.1.2.3 Tedbirin Tali Niteliği	73
2.8.2.2. Şekli Şartlar	74
2.8.2.2.1. Yetki	74
2.8.2.2.2. Tedbirin Uygulanması.....	74
2.8.3. Tedbirin Hukuki Sonuçları	75
2.8.4. Tedbirin Sona Ermesi	76
2.9. İtalyan Hukuku	77
2.9.1. Genel Olarak.....	77
2.9.2. Tedbirin Şartları.....	78
2.9.2.1. Maddi Şartlar	78
2.9.2.1.1. Tedbirin Uygulanacağı Suçlar.....	78
2.9.2.1.2. Tedbirin Uygulanacağı Kişiler	79
2.9.2.1.2.1 Kapsamı.....	79
2.9.2.1.2.2 Şüphenin Yoğunluğu.....	79
2.9.2.1.2.3 Tedbirin Tali Niteliği.....	79
2.9.2.2. Şekli Şartlar.....	80
2.9.2.2.1. Yetki.....	80
2.9.2.2.2. Tedbirin Uygulanması	80
2.9.3. Tedbirin Hukuki Sonuçları.....	81
2.9.4. Tedbirin Sona Ermesi.....	81
3. CEZA MUHAKEMESİ KANUNUNA GÖRE TELEKOMÜNİKASYON YOLUYLA YAPILAN İLETİŞİMİN DENETLENMESİ.....	83
3.1. İletişimin Denetlenmesinin Amacı, Kapsamı ve Türleri	83

3.1.1. Amaç.....	83
3.1.2. Kapsamı.....	84
3.1.3. Türleri.....	85
3.1.3.1. İletişimin Tespiti.....	85
3.1.3.2. İletişimin Dinlenmesi ve Kayda Alınması.....	87
3.1.3.2.1. İletişimin Dinlenmesi.....	87
3.1.3.2.2. İletişimin Kayda Alınması.....	88
3.1.3.3. Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi.....	89
3.1.3.4. Mobil Telefonun Yerinin Tespiti.....	90
3.1.3.5. Diğer İletişim Bilgilerinin İstenmesi.....	92
3.2. Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesinin Şartları.....	92
3.2.1. Genel Olarak.....	92
3.2.2. Denetimin Uygulanacağı Suçlar Açısından.....	93
3.2.2.1. Genel Olarak.....	93
3.2.2.2. Katalog Halinde Sayılan Suçlar.....	95
3.2.2.3. Özel Durumlar.....	98
3.2.2.3.1. Suçun Teşebbüs Halinde Kalması.....	98
3.2.2.3.2. Suça İştirak Durumu.....	99
3.2.2.3.3. Örgüt Suçları ve Örgütün Faaliyeti Çerçevesinde İşlenen Suçlar.....	100
3.2.2.3.4. Suçun Niteliğinin Değişmesi.....	103
3.2.3. Şüphe Açısından.....	104
3.2.3.1. Şüphe Kavramı ve Çeşitleri.....	104
3.2.3.1.1. Genel Olarak.....	104
3.2.3.1.2. Basit Şüphe (Başlangıç Şüphesi).....	106
3.2.3.1.3. Makul Şüphe.....	106
3.2.3.1.4. Yeterli Şüphe.....	107
3.2.3.1.5. Kuvvetli Şüphe.....	108
3.2.3.2. İletişimin Denetlenmesi İçin Gerekli Olan Şüphe.....	109
3.2.4. Başka Yolla Delil Elde Edilememesi (Son Çare Olması).....	114
3.2.5. Denetim Tedbirin Uygulanacağı Kişi Açısından.....	118

3.2.5.1. Şüpheli ve Sanık	118
3.2.5.2. Diğer Kişiler	121
3.2.5.2.1. Suça İştirak, Yardım ve Yataklık Edenler .	122
3.2.5.2.2. Şikayette Bulunan veya Mağdur ya da Mağdurun Rızası.....	124
3.2.5.3. Denetimi Özel Usule Tabi Olan Kişiler.....	126
3.2.5.3.1. Kamu Görevlileri	126
3.2.5.3.2. Hakim ve Savcılar.....	127
3.2.5.3.3. Milletvekilleri	129
3.2.5.4. Denetimi Yasak Olan Kişiler	131
3.2.5.4.1. Genel Olarak	131
3.2.5.4.2. Tanıklıktan Çekinme Hakkına Sahip Olan Kişilerle Yapılan İletişimin Denetlenmesi Yasağı (CMK 135/2).....	131
3.2.5.4.2.1 Kişisel Nedenlerle Tanıklıktan Çekinme Hakkına Sahip Kişiler	131
3.2.5.4.2.2 Meslek ve Sürekli Uğraşları Sebebiyle Tanıklıktan Çekinme.....	133
3.2.5.4.2.3 Yasağın Kapsamı	135
3.2.5.4.3. Müdafii ile Yapılan İletişimin Denetlenmesi Yasağı	136
3.2.6. İletişimin Denetlenmesi Açısından Talep ve Karar.....	139
3.2.6.1. Cumhuriyet Savcısının Talebi	139
3.2.6.2. Hakim Kararı	140
3.2.6.3. Cumhuriyet Savcısının Kararı	144
3.2.6.4. Tedbir Kararına Karşı Başvurulacak Kanun Yolu	146
3.2.7. Tedbirin Süresi	148
3.2.7.1. Genel Olarak.....	148
3.2.7.2. Sürenin başlangıcı.....	149
3.2.7.3. Sürenin Kesintiye Uğraması, Uzatılması ve Sona Ermesi	151
3.3. İletişimin Denetlenmesi Tedbirinin Uygulanması.....	152
3.3.1. Denetleme İşleminin Yerine Getirilmesi.....	152

3.3.2. Gizlilik.....	156
3.3.3. Tedbirin Uygulanmasına Son Verilmesi.....	157
3.3.4. İletişimin Denetlenmesi Tedbirinin Sona Ermesinin Sonuçları.....	159
3.3.4.1. Verilerin Yok Edilmesi Yükümlülüğü.....	159
3.3.4.2. İletişimin Denetlenmesi Tedbirinin Uygulandığı Konusunda İlgiliye Bildirim.....	163
4. İLETİŞİMİN DENETLENMESİ SONUCUNDA ELDE EDİLEN BİLGİLERİN KULLANILMASI, TESADÜFİ DELİLLER VE HUKUKA AYKIRILIK YAPTIRIMI.....	167
4.1. İletişimin Denetlenmesi Sonucu Elde Edilen Bilgilerin Niteliği ve Kullanılması.....	167
4.1.1. Elde Edilen Bilgilerin Niteliği.....	167
4.1.2. Elde Edilen Bilgilerin Kullanılması.....	171
4.2. Tesadüfen Elde Edilen Deliller.....	173
4.2.1. Genel Olarak.....	173
4.2.2. Katalog Suçlarla İlgili Elde Edilen Tesadüfi Deliller.....	175
4.2.3. Katalog Kapsamında Olmayan Suçlarla İlgili Elde Edilen Tesadüfi Deliller.....	176
4.3. Hukuka Aykırı Olarak İletişimin Denetlenmesi ve Yaptırımı.....	178
4.3.1. Genel Olarak.....	178
4.3.2. Hukuka Aykırı Olarak İletişimin Denetlenmesinin Yaptırımı.....	179
4.3.2.1. Cezai Yaptırım.....	179
4.3.2.2. Hukuki Yaptırım.....	180
4.3.2.3. Disiplin Yaptırımı.....	181
SONUÇ.....	183
KONUyla İLGİLİ YARGITAY KARARLARI.....	191
KAYNAKÇA.....	205
EKLER.....	221